

«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Շահույթ կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	6
3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ	8
4. Հրապարակված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ	14
5. Հասույթ	15
6. Վաճառքի ինքնարժեք	17
7. Այլ եկամուտ	17
8. Վարչական ծախսեր	17
9. Այլ ծախսեր	17
10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր	18
11. Շահութահարկ	18
12. Հիմնական միջոցներ	21
13. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքիլ	24
14. Տրամադրված փոխառություններ	25
15. Կանխավճարներ	25
16. Ներդրում ասոցիացված ընկերություններում	26
17. Պաշարներ	26
18. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	26
19. Բանկային ավանդներ	27
20. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27
21. Կապիտալ և պահուստներ	27
22. Ստացված վարկեր և փոխառություններ	29
23. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	32
24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	32
25. Հանձնառություններ	39
26. Դուստր ընկերության ձեռքբերում	39
27. Պայմանական դեպքեր	40
28. Կապակցված կողմեր	41
29. Հաշվետու ժամանակահատվածից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ	42

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» բաց բաժնետիրական ընկերության մասնակիցներին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) և նրա դուստր կազմակերպությունների (միասին՝ խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների վերաբերյալ Էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Տնօրենների Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Խմբի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների Խորհուրդը պատասխանատու է Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամոռի են կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն:

Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, գեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Ղնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման զննահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը,
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ զննահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Ղնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ▶ Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Տնօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

28 Հունիսի, 2024թ.

**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Հազ. Դրամ	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	12	42,633,684	50,048,937
Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքիլ	13	408,946	687,755
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		23,854	-
Տրամադրված փոխառություններ	14	7,968,285	8,608,133
Հետաձգված հարկային ակտիվ	11	1,079,646	880,578
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	15	5,931,061	764,736
Ներդրում ասոցիացված ընկերություններում	16	106,078	91,078
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		58,151,554	61,081,217
Պաշարներ	17	981,047	709,746
Տրամադրված փոխառություններ	14	933,299	1,792,839
Կանխավճարներ	15	2,000	-
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		1,137	4,224
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		78,334	21,513
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	18	3,815,889	5,988,168
Բանկային ավանդներ	19	202,961	1,257,425
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	20	461,284	1,066,892
Ընթացիկ ակտիվներ		6,475,951	10,840,807
Ընդամենը ակտիվներ		64,627,505	71,922,024
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		7,814,628	7,814,628
Կապիտալի բաշխում		(10,412,137)	(10,217,922)
Վերագնահատման պահուստ		11,024,753	8,487,254
Այլ պահուստներ		836,358	797,150
Զբաղիված շահույթ		19,620,047	31,588,442
Խմբի սեփականատերերին վերագրելի սեփական կապիտալ		28,883,649	38,469,552
Զուկող բաժնեմասեր		832,108	440,872
Ընդամենը սեփական կապիտալ	21	29,715,757	38,910,424
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	22	10,352,600	17,941,105
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	788,669	1,496,217
Վարձակալության գծով պարտավորություններ		11,388	-
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	25	150,570	128,574
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		11,303,227	19,565,896
Վարկեր և փոխառություններ	22	18,103,707	5,859,263
Վարձակալության գծով պարտավորություններ		13,650	
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	23	5,435,743	7,348,354
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		11,255	225,589
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	25	44,166	12,498
Ընթացիկ պարտավորություններ		23,608,521	13,445,704
Ընդամենը պարտավորություններ		34,911,748	33,011,600
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		64,627,505	71,922,024

Հաստատվել և ստորագրվել է Խմբի ղեկավարության կողմից 2024թ. Հունիսի 28-ին:

Սուրեն Կարայան
Գլխավոր տնօրեն

03015742
Հրազդանի
էներգետիկ
կազմակերպություն
(Հրազ ԶԷԿ)
Hrazdan
Power Company
(Hraz TES)

Արուսյակ Ազիզյան
Գլխավոր հաշվապահ

1-29 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն**2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

հազ. Դրամ	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Հասույթ	5	22,463,719	40,018,936
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(17,446,870)	(31,773,166)
Համախառն շահույթ		5,016,849	8,245,770
Այլ եկամուտ	7	420,496	380,112
Վարչական ծախսեր	8	(1,989,996)	(2,049,968)
Իրացման ծախսեր		(8,141)	(135,302)
Այլ ծախսեր	9	(464,350)	(461,981)
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ	12	(10,625,613)	-
Գործառնական գործունեությունից շահույթ/(վնաս)		(7,650,755)	5,978,631
Ֆինանսական եկամուտ	10	1,938,564	7,388,754
Ֆինանսական ծախսեր	10	(3,662,944)	(1,566,577)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախս)		(1,724,380)	5,822,177
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկ		(9,375,135)	11,800,808
Շահութահարկի գծով եկամուտ/(ծախս)	11	1,328,692	(1,104,462)
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)		(8,046,443)	10,696,346
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հորվածներ, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	12	3,831,305	(1,730,911)
Համապատասխան շահութահարկ	11	(689,635)	311,564
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		3,141,670	(1,419,347)
Տարվա համար առանց շահութահարկի		3,141,670	(1,419,347)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		(4,904,773)	9,276,999
Շահույթ/(վնաս) վերագրելի՝			
Խմբի սեփականատերերին		(7,928,411)	10,700,966
Չհսկվող բաժնեմասերին		(118,032)	(4,620)
		(8,046,443)	10,696,346
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք վերագրելի՝			
Խմբի սեփականատերերին		(5,080,934)	9,281,619
Չհսկվող բաժնեմասերին		176,161	(4,620)
		(4,904,773)	9,276,999

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. Դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Կապիտալի բաշխում	Այլ պահուստներ	Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիչված շահույթ	Ընդամենը	Զհսկող բաժնեմասեր	Ընդամենը սեփական կապիտալ
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,814,628	(7,453,986)	612,027	9,983,619	20,995,844	31,952,132	445,492	32,397,624
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	10,700,966	10,700,966	(4,620)	10,696,346
Այլ բաշխումներ	-	-	185,123	-	(185,123)	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	(1,496,365)	76,755	(1,419,610)	-	(1,419,610)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	185,123	(1,496,365)	10,592,598	9,281,356	(4,620)	9,276,736
Գործառնություններ խմբի սեփականատերերի հետ								
Այլ բաշխումներ	-	(2,763,936)	-	-	-	(2,763,936)	-	(2,763,936)
Ընդամենը Գործառնություններ խմբի սեփականատերերի հետ	-	(2,763,936)	-	-	-	(2,763,936)	-	(2,763,936)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,814,628	(10,217,922)	797,150	8,487,254	31,588,442	38,469,552	440,872	38,910,424
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,814,628	(10,217,922)	797,150	8,487,254	31,588,442	38,469,552	440,872	38,910,424
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Վնաս տարվա համար	-	-	-	-	(8,046,443)	(8,046,443)	118,032	(7,928,411)
Այլ բաշխումներ	-	-	39,208	-	(39,208)	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	3,105,792	35,578	3,141,370	-	3,141,370
Վերագնահատված հիմնական միջոցների օտարում	-	-	-	(568,293)	568,293	-	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	39,208	2,537,499	(7,481,780)	(4,905,073)	118,032	(4,787,041)
Գործառնություններ խմբի սեփականատերերի հետ								
Շահաբաժինների բաշխում	-	(194,215)	-	-	(4,597,564)	(4,597,564)	-	(4,597,564)
Այլ բաշխումներ	-	-	-	-	110,949	(83,266)	273,204	189,937
Ընդամենը Գործառնություններ խմբի սեփականատերերի հետ	-	(194,215)	-	-	(4,486,615)	(4,680,830)	273,204	(4,407,626)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,814,628	(10,412,137)	836,358	11,024,753	19,620,047	28,883,649	832,108	29,715,757

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ/(վնաս) տարվա համար	(8,046,443)	10,696,346
Ծշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով		
Ոչ նյութական ակտիվների դուրսգրում	6,250	–
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,821,549	2,549,056
Հինական միջոցի օտարումից վնաս	433,432	1,827
Հիմնական միջոցների վերագնահատմից կորուստ	10,625,612	–
Եկամուտ երաշխավորություններից	–	(87,758)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից օգուտ	96,909	(2,040)
Չուտ ֆինանսական ծախս/(եկամուտ)	1,724,380	(5,822,177)
Շահութահարկի գծով ծախս/(եկամուտ)	(1,328,692)	1,104,462
Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.		
Պաշարներ	(271,301)	(63,584)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	108,438	5,948,240
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(318,074)	(7,745,942)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	5,852,060	6,578,430
Վճարված շահութահարկ	(414,912)	(269,428)
Վճարված տոկոսներ	(2,057,881)	(1,349,836)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	3,379,267	4,959,166
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(7,870,012)	(5,450,550)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(6,233)	(22,463)
Դուստր ընկերությունների ձեռքբերում	(158,545)	(91,079)
Դուստր ընկերության վաճառք	495,781	–
Դուստր ընկերությունների վաճառքի համար ստացված կանխավճար	708,000	–
Բանկային ավանդների տեղաբաշխում	(3,875,000)	(4,954,871)
Մուտքեր բանկային ավանդներից	4,910,967	5,397,541
Տրամադրված փոխառություններ	(2,219,596)	(14,436,119)
Տրամադրված փոխառությունների մարում	1,038,691	10,345,336
Ստացված տոկոսներ	376,343	1,685,389
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(6,599,604)	(7,526,816)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	7,520,723	11,046,429
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(4,899,413)	(9,468,648)
Վարձակալության վճարումներ	(19,547)	–
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	2,601,763	1,577,781
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(618,574)	(989,867)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	1,066,892	1,846,691
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	12,966	210,068
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	461,284	1,066,892

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Տեղեկատվություն խմբի վերաբերյալ

«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ն («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունները («Խումբ») իրենցից ներկայացնում են բաց և փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության Զաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Հրազդան, Գործարանային փ. 1:

Խմբի հիմնական գործունեությունն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կայաններում: Արտադրված էլեկտրաէներգիան վաճառվում է հիմնականում երկու խոշոր գնորդներին՝ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին և Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն ՓԲԸ-ին:

Խմբի մայր կազմակերպությունը է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն: Խմբի վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծան. 28-ում:

բ) Գործարար միջավայրը Հայաստանում

Խմբի գործունեությունը հիմնականում գտնվում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խումբը ենթարկվում է Հայաստանի տնտեսական և ֆինանսական շուկաներին, որոնք արտահայտում են զարգացող շուկայի բնութագրերը: Իրավական, հարկային և կարգավորող դաշտերը շարունակում են զարգանալ, սակայն ենթարկվում են տարաբնույթ մեկնաբանությունների և պարբերական փոփոխությունների, որոնք այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ միասին նպաստում են մարտահրավերներին, որոնց բախվում են Հայաստանում գործող կազմակերպությունները: Բացի այդ, 2020 թվականի սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, որին հաջորդել է վիճելի Լեռնային Ղարաբաղի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության հետագա սրումը էլ ավելի են մեծացրել անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

Ուկրաինայի պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ Ռուսաստանի և Բելառուսի, ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ հայտարարել են խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ: Պատերազմի սկզբից ի վեր ռուսական ռուբլու զգալի անկայունությունն է նկատվել արտաթույլների նկատմամբ, ինչպես նաև Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի անկում: Իրավիճակը դեռ շարունակվում է, բայց դա արդեն իսկ հանգեցրել է հոլմանիտար ճգնաժամի և Ուկրաինայում, Ռուսաստանում ու մնացած աշխարհում հսկայական տնտեսական կորուստների: Ուկրաինան և Ռուսաստանը Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներն են:

Պատերազմի հետևանքով ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք եղավ Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական մուտքերի ծավալների զգալի ավելացմանը և քարտային գործարքների ակտիվացմանը, ինչը դրական ազդեցություն ունեցավ Հայաստանի վրա: Խմբի ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Զանի որ պատերազմը դեռ շարունակվում է, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել այն վերջնական ազդեցությունը, որը դա կարող է ունենալ Խմբի բիզնեսի վրա, քանի որ ընդհանուր առմամբ տնտեսության վրա ազդեցության մեծության վերաբերյալ անորոշություն կա:

Ֆինանսական հաշվետվությունները արտացոլում են ղեկավարության կողմից Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի լավագույն գնահատականը: Ապագա բիզնես միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Խումբը առաջին անգամ կիրառել է որոշակի ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում - ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար: Փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ-ի Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Էականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Էականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «Նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Էական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Էականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Ընկերության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բացառությամբ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում հոդվածների չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

Մեկ գործարքից բխող ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված հետաձգված հարկ. Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12-ում

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը, այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները:

Տվյալ փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունեցել խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ») պահանջների համաձայն: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Խումբը իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («ՀՀ դրամ»), որը հանդիսանում է խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ: Այս ֆինանսական հաշվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, և բոլոր արժեքները կլորացված են մոտ հազարերորդականներով, եթե այլ բան նշված չէ:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

դ) Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

ե) Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները:

Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- ▶ 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Լրացուցիչ տեղեկատվությունը իրական արժեքի գնահատման վերաբերյալ ներկայացված է Ծան. 24-ում:

զ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները «ՖՀՄՍ» պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար Խումբի ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և վերջիններիս համար հիմք հանդիսացող ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հիմնական միջոցների մաշվածության հետ կապված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների կիրառման ժամանակ կատարված ղեկավարության ենթադրությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություն 13-ում՝ «Հիմնական միջոցներ»:

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել Էական ճշգրտումների, ներկայացված է Ծանոթագրություն 13-ում՝ «Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքի»՝ գույքի պարունակող դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգման հետ կապված:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

զ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում (շարունակություն)

Տեղեկատվությունը կապիտալի բաշխումների հետ կապված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների կիրառման ժամանակ ղեկավարության կողմից կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում՝ «Կապիտալ և պահուստներ»:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Բիզնես միավորումներ

Բիզնես միավորումները հաշվառվում են կիրառելով ձեռքբերման մեթոդը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ, որն այն ամսաթիվն է, երբ վերահսկողությունը փոխանցվում է իմբին:

Խումբը գուդվիլի չափումն իրականացնում է ձեռքբերման ամսաթվին որպես՝

- ▶ Փոխանցված հատուցման իրական արժեք, գումարած,
- ▶ Ձեռք բերվող կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերի ճանաչված գումարը, գումարած,
- ▶ Ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում՝ ձեռքբերվող:

Կազմակերպությունում նախկինում գոյություն ունեցող բաժնեմասը, հանած

- ▶ Ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների զուտ ճանաչված գումարը (որպես կանոն՝ իրական արժեքը):

Երբ տարբերությունը բացասական է, զեղչով ձեռքբերումից օգուտը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Փոխանցված հատուցումը չի ներառում նախկինում գոյություն ունեցած հարաբերությունների մարմանը վերաբերող գումարները: Նման գումարները որպես կանոն ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Գործարքի հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ պարտքային կամ բաժնային արժեթղթերի թողարկման հետ կապված ծախսերի, որոնք խումբը կրում է բիզնես միավորման հետ կապված, ծախսագրվում են կատարվելու ժամանակ:

(ii) Զիսկող բաժնեմաս

Զիսկող բաժնեմասերը չափվում են ձեռք բերվող կազմակերպության որոշելի զուտ ակտիվներում չհսկող բաժնեմասի համամասնությամբ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերությունները խմբի կողմից հսկվող ընկերություններ են: Խումբը հսկողություն ունի ընկերության նկատմամբ, երբ այդ ընկերությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ընկերության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ հսկողությունը սկսելու պահից մինչև հսկողության դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր ընկերությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ խմբի կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով: Դուստր ընկերությունում չհսկող բաժնեմասերի նկատմամբ կիրառելի վնասը բաշխվում է չհսկող բաժնեմասերին նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չհսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

ա) Համախմբման հիմունքներ (շարունակություն)

(iv) Մասնակցություններ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում

Խմբի մասնակցությունները բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում իրենցից ներկայացնում են մասնակցություններն ասոցիացված ընկերություններում:

Ասոցիացված կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնց նկատմամբ Խումբն ունի նշանակալի ազդեցություն, սակայն որոնցում չի իրականացնում հսկողություն կամ համատեղ հսկողություն ֆինանսական և գործառնական քաղաքականությունների նկատմամբ: Նշանակալի ազդեցությունը ենթադրվում է այն դեպքում, երբ Խմբին են պատկանում մեկ այլ ընկերության քվեարկության իրավունք տվող ձայների 20%-ից 50%:

Ասոցիացված ընկերություններում մասնակցությունները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Խմբի մասնաբաժինը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն ճշգրտումներից հետո, որոնք կատարվում են ներդրման օբյեկտի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի կողմից օգտագործվողին համապատասխանեցնելու համար՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ սկսում է գործել նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը, մինչև այն ամսաթիվը, երբ նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը դադարում է:

Երբ Խմբի մասնաբաժինը վնասում գերազանցում է վերջինիս մասնակցությունը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտում, մասնակցության հաշվեկշռային արժեքը, ներառյալ երկարաժամկետ ներդրումները, նվազեցվում է գրոյի և հետագա վնասի ճանաչումը դադարեցվում է, այն ճանաչվում է միայն այն չափով, որով Խումբը ստանձնել է պարտավորություն կամ կատարել է վճարումներ ներդրման օբյեկտի անունից:

(v) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(vi) Ակտիվների խմբի ձեռքբերում

Եթե Խումբը ձեռք է բերում ակտիվ կամ ակտիվների խումբ, ներառյալ՝ ստանձնած պարտավորությունները, որոնք չեն կազմում ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա նման գործառնությունները հաշվառվում են որպես ակտիվի ձեռքբերման գործառնություններ, որոնց շրջանակներում ձեռքբերման արժեքը բաշխվում է խմբի կազմի մեջ մտնող առանձին որոշելի ակտիվների և պարտավորությունների վրա՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքներին համամասնորեն: Ձեռնարկատիրական գործունեությունը գործունեությունների և ակտիվների փոխկապակցված ամբողջություն է, որը կարելի է իրականացնել և կառավարել՝ ուղղակիորեն ներդրողներին (կամ այլ սեփականատերերին, անդամներին կամ մասնակիցներին) շահաբաժինների, ծախսումների տնտեսման կամ այլ տնտեսական օգուտների տեսքով հատույց ապահովելու նպատակով:

(vii) Հսկողության կորուստ

Հսկողությունը կորցնելիս Խումբն ապաճանաչում է դուստր ընկերության ակտիվները և պարտավորությունները, չհսկող բաժնեմասերը և դուստր ընկերությանը վերաբերող սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչները: Հսկողությանը կորստի արդյունքում առաջացող ավելցուկը կամ պակասուրդը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե Խումբը պահպանում է մասնակցություն նախկին դուստր ընկերությունում, այն չափվում է իրական արժեքով այն ամսաթվի դրությամբ, երբ Խումբը կորցնում է հսկողությունը: Հետագայում այն հաշվառվում է որպես բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտ կամ որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ՝ կախված պահպանված ազդեցության չափից:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

բ) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 5-ի (գ) կետում:

գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ընդգրկում են.

- ▶ Տոկոսային եկամուտ,
- ▶ Տոկոսային ծախս,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Փոխարժեքային տարբերությունից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս կախված այն հանգամանքից թե որ դիրքում են կատարվում արտարժույթի փոփոխությունները՝ զուտ օգուտի, թե՝ զուտ վնասի:

Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով, փոխարկվում են կիրառելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 404.79 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 447.90 ՀՀ դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 393.57 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 420.06 ՀՀ դրամ):

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի արդյունքում:

դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էուրոյան ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է Նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

դ) Հարկում (շարունակություն)

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է հաշվեկշռային մեթոդով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազաների և դրանց՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հաշվեկշռային արժեքների ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, բացառությամբ՝

- ▶ Երբ հետաձգված հարկային պարտավորությունը առաջանում է գույքի կամ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա,
- ▶ Համատեղ ձեռնարկումներում, դուստր և ասոցացված կազմակերպություններում ներդրումների հետ կապված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների դեպքում, որտեղ ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամանակահատվածը կարող է վերահսկվել մայր կազմակերպության, ներդրողի կամ վեճաբանության ներդրողի կողմից, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները չեն հակադարձվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերի և չօգտագործված հարկային վնասների համար այնքանով, որքանով հավանական է, որ կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց այդ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերը և վնասները հնարավոր կլինի օգտագործել՝ բացառությամբ հետևյալ դեպքերի՝

- ▶ Երբ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվը առաջանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա,
- ▶ Համատեղ ձեռնարկումներում, դուստր և ասոցացված կազմակերպություններում ներդրումների գծով նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները կհակադարձվեն տեսանելի ապագայում և կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց հնարավոր կլինի օգտագործել ժամանակավոր տարբերությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում է այնքանով, որքանով այլևս հավանական չէ, որ բավարար հարկվող շահույթ կլինի, որի դիմաց կօգտագործվի հետաձգված հարկային ակտիվը: Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում այնքանով, որքանով հավանական է, որ ապագա հարկվող շահույթը թույլ կտա վերականգնել հետաձգված հարկային ակտիվը:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են այն հարկային դրույքաչափերով, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն այն տարում, երբ ակտիվները կիրացվեն կամ պարտավորությունները կմարվեն՝ հիմնվելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կիրառված կամ կիրառման ենթակա օրենքով սահմանված հարկային դրույքաչափերի (և հարկային օրենքների) վրա:

Հետաձգված հարկը, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին կամ սեփական կապիտալի հոդվածներին, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ սեփական կապիտալում, և ոչ թե շահույթում կամ վնասում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների հետ հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և հետաձգված հարկերը վերաբերում են միևնույն հարկվող կազմակերպությանը և հարկային մարմիններին:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

դ) Հարկում (շարունակություն)

Որպես ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման մաս ձեռքբերված հարկային օգուտները, որոնք այդ ամսաթվի դրությամբ չեն բավարարում առանձին ճանաչման չափանիշներին, կճանաչվեն հետագայում փաստերի և իրողությունների փոփոխությունների վերաբերյալ նոր տեղեկատվության առկայության դեպքում:

Ճշգրտումը կդիտարկվի որպես նվազեցում գուդվիլից (քանի դեռ այն չի գերազանցում գուդվիլի

արժեքը), եթե այն տեղի է ունեցել չափման ժամանակաշրջանի ընթացքում, կամ կճանաչվի շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե տեղի է ունեցել չափման ժամանակաշրջանից դուրս:

Ապագա հարկվող շահույթի առաջացման մասին ենթադրությունները կախված են Ղեկավարության՝ ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներից: Ապագա հարկվող շահույթի այս գնահատումները հիմնված են գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վրա (որոնց վրա ազդում են արտադրության և վաճառքի ծավալները, ապրանքների գները, պահուստները, գործառնական ծախսերը, փակման և վերականգնողական ծախսերը, կապիտալ ծախսումները, շահաբաժինները և այլ կառավարչական գործարքները): Ապագա դրամական միջոցների հոսքերի և հարկվող շահույթի՝ գնահատումներից նշանակալի տարբերությունը կազդի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հսկի գուտ հետաձգված հարկային ակտիվների օգտագործման հնարավորության վրա:

ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են վերագնահատված արժեքով՝ հանած հետագայում կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Վերագնահատումներն իրականացվում են բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը Էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն, եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առկա է պարտքային մնացորդ վերագնահատման պահուստում:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, ապա այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը կամ վնասը որոշվում է՝ համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ, և ճանաչվում է գուտ հիմունքով այլ եկամուտ/այլ ծախս հոդվածում շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված ակտիվի վաճառքի դեպքում վերագնահատման պահուստում որպես վերագնահատումից աճ ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ հսկմբ կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և դրա արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցիչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում առաջանալուն պես:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

ե) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական ստացման մոդելը: Հոլատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են նշանակալի հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

–Շենքեր	2,5–ից 80 տարի
–Շինություններ և մեխանիզմներ	2,5–ից 50 տարի
–Մեքենաներ և սարքավորումներ	2,5–ից 7 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվում:

զ) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջին մուտք, առաջին ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

է) Ոչ նյութական ակտիվներ

Գուղվիլ

Գուղվիլը, որն առաջանում է դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման արդյունքում, չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Լիցենզիա և այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Լիցենզիան և խմբի կողմից ձեռքբերված այլ ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի (բացառությամբ գուղվիլի) օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ (շարունակություն)

Ե) Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- ▶ Լիցենզիա 7 տարի,
- ▶ Այլ 3-ից 7 տարի:

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվում:

ը) Կանոնադրական կապիտալ

Խմբի բաժնեմասերը ենթակա են մարման մասնակցի ընտրությամբ՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Խումբը պարտավոր է վճարել դուրս եկող մասնակցին վերջինիս դուրս գալու տարվա Խմբի զուտ ակտիվների նրա բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ մասնակցի համաձայնության դեպքում բնաիրային տեսքով:

ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի զուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ ղեկավարությունը գտնում է, որ Խմբի վերադարձելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են որպես սեփական կապիտալ ներկայացում ՀՀՄՍ 32-ի բոլոր պահանջները:

թ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ներկա պահին ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և այդ պարտավորության հատուկ ռիսկերը: Չեղջի գծով ծախսը ճանաչվում է ֆինանսական ծախս:

ժ) Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունը Խումբը սկզբնական ճանաչում է երաշխավորության իրական արժեքով և հետագայում չափում է ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստի գումարից և սկզբնապես ճանաչված գումարի ու, կիրառելի լինելու դեպքում, ՀՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված եկամտի կուտակային գումարի տարբերությունից առավելագույնով:

Երբ Խումբը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություն կապակցված կողմին նույնիսկ առանց հատուցման, համարվում է, որ մայր կազմակերպությունը գործում է բաժնետիրոջ կարգավիճակով և ֆինանսական երաշխավորության տրամադրումը ճանաչվում է որպես կապիտալի բաշխում:

4. Հրապարակված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Խումբը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ▶ ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում,
- ▶ Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- ▶ Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՀՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Խումբը հասույթը հիմնականում ստանում է իր հաճախորդներին Էլեկտրաէներգիայի և հզորության վաճառքից:

հազ.դրամ	2023թ.	2022թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	22,463,719	40,018,936
Ընդամենը հասույթ	22,463,719	40,018,936

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ ծառայությունների հիմնական տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

հազ.դրամ	2023թ.	2022թ.
Ծառայությունների հիմնական տեսակներ		
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	20,485,832	36,756,114
Հզորության վաճառք	1,713,414	3,046,351
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման և այլ ծառայություններ	264,473	216,471
	22,463,719	40,018,936
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ	22,463,719	40,018,936
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	22,463,719	40,018,936

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Խումբը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

5. Հասույթ (շարունակություն)

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին Էլեկտրաէներգիա վաճառելուց հետո: Վաճառքի պայմանագիրը գործում է մինչև վաճառողի լիցենզիայի գործողության ժամկետի լրանալը, այնուամենայնիվ, սակագները և ծավալները սահմանվում են տարեկան կտրվածքով՝ պայմանագրի հավելվածներով: Հաշիվները ներկայացվում են ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Որպես գործնական բնույթի պարզեցում՝ Խուլմբը հասույթը ճանաչում է այն գումարով, որի չափով իրավունք ունի հաշիվ ներկայացնել, եթե այդ գումարն ուղղակիորեն համընկնում է մինչև տվյալ ամսաթիվը Խմբի կողմից պարտականության կատարման արդյունքում հաճախորդին փոխանցված արժեքի հետ:
Արտադրական հզորության վաճառք	Այս պայմանագրերի շրջանակում Ընկերությունն ունի հաճախորդներին անհրաժեշտության դեպքում Էլեկտրաէներգիա մատակարարելու հանձն առնված պարտականություն: Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակահատվածը:
Այլ հասույթ	Այլ հասույթը ներառում է «Մատուցված ծառայություններ» հոդվածը: Հաշիվները ներկայացվում են ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Որպես գործնական բնույթի պարզեցում՝ Խմբը հասույթը ճանաչում է այն գումարով, որի չափով իրավունք ունի հաշիվ ներկայացնել, եթե այդ գումարն ուղղակիորեն համընկնում է մինչև տվյալ ամսաթիվն ընկերության կողմից պարտականության կատարման արդյունքում հաճախորդին փոխանցված արժեքի հետ:

6. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Գազի գծով ծախսեր	8,567,933	25,257,839
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,732,263	2,482,318
Աշխատավարձ	2,147,608	1,826,118
Ձեռք բերված էլեկտրաէներգիա	2,109,680	–
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	710,798	556,341
Էլեկտրաէներգիա գծով ծախսեր	512,416	1,093,265
Նյութեր	344,056	330,615
Անվտանգության ծառայության գծով ծախսեր	133,700	130,469
Վարձակալություն	2,584	2,020
Այլ	185,832	94,181
	17,446,870	31,773,166

7. Այլ եկամուտ

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Գույքագրումից առաջացած եկամուտներ	132,387	–
Վարձակալությունից եկամուտ	86,228	60,054
Պաշարների վաճառքներից եկամուտներ	80,410	–
Պահուստի հակադարձում	57,823	–
Պաշարների արժեզրկումից կորուստի հակադարձում	13,695	55,740
Արտարժույթի փոխարկումից օգուտ	370	15,885
Եկամուտ երաշխավորություններից	–	87,758
Այլ գործառնական եկամուտ	49,583	160,675
	420,496	380,112

8. Վարչական ծախսեր

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ	1,102,392	1,161,546
Մասնագիտական ծառայություններ	186,696	144,397
Անվտանգության ծառայություններ	172,320	172,320
Բանկային և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	106,684	120,601
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	77,699	65,133
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	73,570	64,089
Հարկեր	57,501	54,529
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	20,606	20,774
Վարձակալության գծով ծախսեր	10,352	10,813
Էլեկտրաէներգիայի գծով ծախս	5,334	5,153
Հեռահաղորդակցություն	2,990	3,118
Այլ վարչական ծախսեր	173,852	227,495
	1,989,996	2,049,968

9. Այլ ծախսեր

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Հնարավոր կորուստների գծով պահուստ	112,165	124,624
Պարտադիր վճարներ	77,482	52,625
Տրված փոխառության դուրս գրում	63,702	–
Հիմնական միջոցի և ոչ նյութական ակտիվի դուրս գրում	51,243	–
Դուրս գրված պաշարներ	38,465	–
Աշխատավարձ	35,058	164,805
Լիցենզիա	15,300	–
Արտարժույթի փոխարկումից վնաս	4,880	–
Նվիրատվություններ	150	40,050
Այլ	65,905	79,877
Այլ ծախսեր	464,350	461,981

10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	1,938,564	1,275,116
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	–	6,113,638
Ֆինանսական եկամուտ	1,938,564	7,388,754
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(2,589,005)	(1,566,577)
Չուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	(1,073,939)	–
Ֆինանսական ծախս	(3,662,944)	(1,566,577)
Ֆինանսական եկամուտ, Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	(1,724,380)	5,822,177

11. Շահութահարկ

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Շահութահարկի գծով ծախսի հիմնական բաղադրիչներն են՝

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Շահութահարկի գծով ծախս	(257,901)	(435,047)
Հետաձգված հարկերի գծով ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և վերականգնում	1,586,593	(669,415)
Շահութահարկի գծով (ծախս)/եկամուտ	1,328,692	(1,104,462)

Հայկական ընկերությունների համար շահութահարկի դրույքաչափը 2023թ–ին կազմել է 18% (2022թ.–ին՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

հազ. դրամ	2023թ.	%	2022թ.	%
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկը	(9,375,135)		11,983,702	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	1,687,524	(18)	(2,157,066)	(18)
Արտարժույթի տարբերություններից չհարկվող եկամուտ/ (չնվազեցվող ծախս)	(248,483)	2.7	1,073,070	9.1
Չնվազեցվող ծախսեր	(110,349)	1.2	(20,466)	(0.5)
	1,328,692	(14.1)	(1,104,462)	(9.2)

11. Շահութահարկ (շարունակություն)

ա) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(467,669)	(1,386,281)	(467,669)	(1,386,281)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	638,900	574,698	-	-	638,900	574,698
Պաշարներ	38,255	21,876	-	-	38,255	21,876
Տրամադրված փոխառություններ	302,806	709,447	-	-	302,806	709,447
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	(83,200)	(112,862)	(83,200)	(112,862)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	50,559	418,213	-	-	50,559	418,213
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	27,212	(363,011)	-	-	27,212	(363,011)
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	(250,938)	(519,373)	(250,938)	(519,373)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	35,052	25,393	-	-	35,052	25,393
Բանկային ավանդ	-	-	-	(252)	-	(252)
Այլ ակտիվներ	-	16,512	-	-	-	16,512
	1,092,784	1,403,128	(801,807)	(2,018,768)	290,977	(615,640)

11. Շահութահարկ (շարունակություն)**բ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում**

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	Ձեռքբերված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(1,386,281)	1,608,247	(689,635)	–	–	(467,669)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	574,698	64,202	–	–	–	638,900
Պաշարներ	21,876	16,379	–	–	–	38,255
Տրամադրված փոխառություններ	709,447	(406,641)	–	–	–	302,806
Ոչ նյութական ակտիվներ	(112,862)	29,662	–	–	–	(83,200)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	418,213	(367,654)	–	–	–	50,559
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(363,011)	390,223	–	–	–	27,212
Վարկեր և փոխառություններ	(519,373)	268,435	–	–	–	(250,938)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	25,393	–	–	9,659	–	35,052
Բանկային ավանդ	(252)	252	–	–	–	–
Այլ ակտիվներ	16,512	(16,512)	–	–	–	–
	(615,640)	1,586,593	(689,635)	9,659	–	290,977

	1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	Ձեռքբերված	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հիմնական միջոցներ	(665,316)	(1,032,529)	311,564	–	–	(1,386,281)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	149,797	424,901	–	–	–	574,698
Պաշարներ	31,909	(10,033)	–	–	–	21,876
Տրամադրված փոխառություններ	115,881	116,214	–	477,352	–	709,447
Ոչ նյութական ակտիվներ	(91,123)	(21,739)	–	–	–	(112,862)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	44,645	373,568	–	–	–	418,213
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	25,566	(388,577)	–	–	–	(363,011)
Վարկեր և փոխառություններ	(387,689)	(131,684)	–	–	–	(519,373)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	2,906	(15,796)	–	38,283	–	25,393
Բանկային ավանդ	–	(252)	–	–	–	(252)
Այլ ակտիվներ	–	16,512	–	–	–	16,512
	(773,424)	(669,415)	311,564	515,635	–	(615,640)

12. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդատարածք և շենքեր	Շինություններ և մեխանիզմներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Անավարտ շինարարություն ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	24,231,700	14,699,208	13,646,328	739,501	53,316,737
Ավելացումներ	212,406	–	707,134	2,722,368	3,641,908
Օտարումներ	–	(3,606)	(2,727)	–	(6,333)
Տեղափոխումներ	24,224	(11,614,289)	14,323,165	(2,733,100)	–
Կուտակված մաշվածության բացառում	(10,231)	(4,301)	(45,885)	–	(60,417)
Վերագնահատում	85,645	(138,920)	(1,677,636)	–	(1,730,911)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,543,744	2,938,092	26,950,379	728,769	55,160,984
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	24,543,744	2,938,092	26,950,379	728,769	55,160,984
Ավելացումներ	132,710	–	113,331	2,097,352	2,343,393
Օտարումներ	(20,315)	(284)	(399,163)	(31,078)	(450,840)
Տեղափոխումներ	(48,822)	(22,859)	1,793,942	(1,722,261)	–
Կուտակված մաշվածության բացառում	(1,761,082)	(492,902)	(5,356,608)	–	(7,610,592)
Վերագնահատում	(637,060)	(449,693)	(5,622,118)	–	(6,708,871)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,209,175	1,972,354	17,479,763	1,072,782	42,734,074
Մաշվածություն					
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	599,894	366,485	1,851,399	–	2,817,778
Հաշվետու տարվա մաշվածության	586,450	78,233	1,690,188	–	2,354,871
Կուտակված մաշվածության բացառում	(10,231)	(4,301)	(45,885)	–	(60,417)
Օտարումներ	–	–	(185)	–	(185)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,176,113	440,417	3,495,517	–	5,112,047
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,176,113	440,417	3,495,517	–	5,112,047
Հաշվետու տարվա մաշվածության	608,486	55,810	1,951,575	–	2,615,871
Կուտակված մաշվածության բացառում	(1,761,057)	(492,902)	(5,356,633)	–	(7,610,592)
Օտարումներ	(2,971)	–	(13,965)	–	(16,936)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,571	3,325	76,494	–	100,390
Չուտ հաշվեկշռային արժեք					
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,367,631	2,497,675	23,454,862	728,769	50,048,937
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,188,604	1,969,029	17,403,269	1,072,782	42,633,684

2,552,263 հազար դրամ դրամ գումարով մաշվածության ծախսը՝ գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում (2022թ.–ին 2,732,263 հազար դրամ), 63,608 հազար դրամ գումարով մաշվածությունը ծախսը վարչական ծախսերի կազմում (2022թ.–ին 64,531 հազար դրամ):

12. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

«ՀրազԶԷԿ» ԲԲԸ-ի (Ընկերություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Դեկավարությունը հանձնարարել էր «ԲԻ-ԴԻ-Օ Ըղվայգորի» ՓԲԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հիմնական միջոցների արժեքը գնահատվել էր զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդով և կազմել էր 8,445,865 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2):

Ընկերության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտելի շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքների բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար:

Հետևաբար, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Ընկերության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները

- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է խելամիտ և օժանդակող ենթադրությունների հիման վրա, որոնք ներկայացնում են լավագույն գնահատականը այն տնտեսական պայմանների վերաբերյալ, որոնք գույություն կունենան ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում,
- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է Ընկերության կողմից հաստատված ամենավերջին ֆինանսական բյուջեների/կանխատեսական գնահատումների հիման վրա, սակայն չեն ներառել ապագա վերակառուցումից կամ ակտիվի արդյունավետության բարելավումից կամ կատարելագործումից առաջացող դրամական միջոցների գնահատված ապագա ներհոսքեր կամ արտահոսքեր,
- ▶ Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով,
- ▶ Կիրառվել է 19.06% զեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

Մնացորդային լիկվիդացման արժեքը հաշվարկելիս կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները: Մնացորդային արժեքը որոշվել է շուկայում գերակայող մետաղի գների հիման վրա: Մետաղի քանակը որոշվել է տեխնիկական մասնագետների կողմից գնահատված միավորների տեխնիկական բնութագրերի հիման վրա:

Դեկավարությունը հանձնարարել է «ԲԻ-ԴԻ-Օ Ըղվայգորի» ՓԲԸ-ին իրականացնել «Միջազգային Էներգետիկ Կորպորացիա» ՓԲԸ-ի, «Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ, «Էրիկ» ՓԶԷԿ ՍՊԸ-ի և «ԱրևԷԿ» արևային էլեկտրակայան ՍՊԸ-ի հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Կազմակերպությունների հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտարկվող շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքի բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար: Ուստի, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Կազմակերպության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

12. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

«ՀրազԶԷԿ» ԲԲԸ-ի (Ընկերություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում (շարունակություն)

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է խելամիտ և օժանդակող ենթադրությունների հիման վրա, որոնք ներկայացնում են լավագույն գնահատականը այն տնտեսական պայմանների վերաբերյալ, որոնք գոյություն կունենան ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում,
- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է յուրաքանչյուր Ընկերության կողմից հաստատված ամենավերջին ֆինանսական բյուջեների/կանխատեսական գնահատումների հիման վրա, սակայն չեն ներառել ապագա վերականգնումից կամ ակտիվի արդյունավետության բարելավումից կամ կատարելագործումից առաջացող դրամական միջոցների գնահատված ապագա ներհոսքեր կամ արտահոսքեր,
- ▶ Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով,
- ▶ Կիրառվել է յուրաքանչյուր ընկերության համար իրեն համապատասխանող գեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

«Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի (Կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 30,002,168 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2): Հիմնական միջոցների արժեքը վերագնահատումից նվազել է 5,946,654 հազար դրամով, 8,519,911 հազար դրամ ճանաչվել է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս և 2,572,933 հազար դրամ՝ այլ համապարփակ եկամուտ:

Կիրառվել է 12.12% գեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը,

«Էրիկ» ՓԲԸ ՍՊԸ-ի (Կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 1,200,138 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2): Հիմնական միջոցների արժեքը վերագնահատումից աճել է 653,764 հազար դրամով, 97,898 հազար դրամ ճանաչվել է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս և 751,662 հազար դրամ՝ այլ համապարփակ եկամուտ:

Կիրառվել է 13.98% գեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը,

«Ձորագետ Հիդրո» ՓԲԸ-ի (Կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 1,680,630 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2): Հիմնական միջոցների արժեքը վերագնահատումից նվազել է 1,411,077 հազար դրամով, 1,917,785 հազար դրամ ճանաչվել է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս և 506,708 հազար դրամ՝ այլ համապարփակ եկամուտ:

Կիրառվել է 13.98% գեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը,

12. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

«ԱրևԷկ» արևային էլեկտրակայան ՍՊԸ-ի (կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 245,155 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2):

Կիրառվել է 13.98% գեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը

13. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքիլ

հազ. դրամ	Գույքիլ	Լիցենզիաներ	Մշակման ծախսումներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	11,662	17,204	1,805,482
Ավելացումներ	–	–	16,725	5,737	22,462
Օտարումներ/դուրսգրումներ	–	–	–	(4,000)	(4,000)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	28,387	18,941	1,823,944
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	28,387	18,941	1,823,944
Ավելացումներ	–	–	–	7,712	7,712
Օտարումներ	–	–	–	(7,368)	(7,368)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,686,597	28,387	19,285	1,824,288
Ամորտիզացիա 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	–	936,959	–	5,044	942,003
Հաշվետու տարվա ամորտիզացիա	–	187,400	–	6,786	194,186
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	–	1,124,359	–	11,830	1,136,189
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	–	1,124,359	–	11,830	1,136,189
Հաշվետու տարվա ամորտիզացիա	–	187,400	–	6,734	194,134
Օտարումներ/դուրսգրումներ	–	–	–	(5,000)	(5,000)
Արժեզրկում	90,019	–	–	–	90,019
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	1,311,759	–	13,564	1,415,342
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,019	562,238	28,387	7,111	687,755
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	–	374,838	28,387	5,721	408,946

Լիցենզիան խմբի կողմից ձեռք է բերվել «Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ն ձեռք բերելու միջոցով: Լիցենզիան ունի օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ և չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Խումբը «Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ում անցկացրել է գույքիլի արժեզրկման թեստ, որի արդյունքում ղեկավարությունը որոշել է արժեզրկել 90,019 հազար դրամի գույքիլը:

14. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ոչ ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	7,968,285	8,608,133
Ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	933,299	1,792,839
Ընդամենը	8,901,584	10,400,972

Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են տրամադրված փոխառությունների պայմանները:

հազ.	Արժույթ	Անվանա- կան տոկոսադր.	Սպասվող մարման տարի	2023թ.		2022թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	9.6%	2027	6,195,452	4,600,541	9,224,840	6,227,063
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	7.95 %	2024	1,931,348	1,898,886	2,369,649	2,369,649
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	7%	2025	1,795,195	1,765,022	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	8.61%	2024	387,093	371,989	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	7.35%	2025	141,807	139,720	129,198	129,198
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	8.6%	2024	90,821	86,098	1,152,394	1,087,553
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	9%	2024	16,058	15,788	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	10.2%	2029	8,960	8,512	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11%	2026	8,160	7,033	56,040	50,732
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	10.18%	2025	7,555	6,608	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	0%	2025	1,387	1,387	114,021	113,218
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	8.83%	2023	-	-	467,481	423,559
Ընդամենը տոկոսակիր ակտիվներ				10,583,836	8,901,584	13,513,623	10,400,972

Կապակցված կողմերին տրված գրավով ապահովված փոխառությունների համար ապահովություն են ծառայում ֆինանսական երաշխավորությունները: Պարտքային և արժույթային ռիսկերին հսկի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում:

15. Կանխավճարներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով		
Կանխավճարներ հիմնական միջոցների գծով	5,931,061	764,736
	5,931,061	764,736
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների գծով		
Այլ կանխավճարների գծով	2,000	-
	2,000	-
	5,933,061	764,736

15. Կանխավճարներ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների ձեռքբերման կանխավճարների գերակշիռ մասը կազմում է «Էյչ Էներջի Սոլուշնս» ընկերության կողմից «ՄՄՆՆ» ընկերությանը պայմանագրով նախատեսված կանխավճարը 5,856,834 (2022՝ 644,736):

16. Ներդրում ասոցիացված ընկերություններում

Ստորև բերվող աղյուսակում ասոցիացված ընկերություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի ընդհանուր վերլուծությունը:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ներդրումներ ասոցիացված ընկերությունում		
«Արտույտ ՓԲԸ»	60,743	60,743
«Մորին» ՍՊԸ	15,000	–
Ներդրումներ համատեղ ձեռնարկում		
«Գեբեսերտ» ՓԲԸ	30,335	30,335
	106,078	91,078

Խումբը ընթացիկ տարում ձեռք է բերել «Մորին» ՍՊ ընկերության 15% մասնաբաժին: Գործարքի գումարը կազմել է 15,000:

17. Պաշարներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Նյութեր	541,251	271,529
Պահեստամասեր	318,632	329,973
Պատրաստի արտադրանք	31,017	–
Այլ	90,147	108,244
Ընդամենը պաշարներ՝ սկզբնական արժեքից և իրացման գույք արժեքից նվազագույնով	981,047	709,746

18. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,459,700	4,640,911
Այլ առևտրական դեբիտորական պարտքեր	873,045	846,541
Ստացվելիք ԱԱՀ	148,756	106,513
Այլ դեբիտորական պարտքեր	1,334,388	394,203
	3,815,889	5,988,168

19. Բանկային ավանդներ

Պայմանները և մարման ժամանակացույցը:

Ստորև ներկայացված են տրամադրված փոխառությունների պայմանները:

հազ.	Արժույթ	Անվանա- կան տոկոսադր.	Սպասվող մարման տարի	2023թ.		2022թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ						
Բանկային ավանդ	դոլար	5%	2024	202,961	202,961	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	10.25%	2023	-	-	54,983	54,983
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ						
Բանկային ավանդ	դոլար	3.75%	2023	-	-	80,536	80,536
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ						
Բանկային ավանդ	դոլար	3.25%	2023	-	-	199,834	199,834
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	9.00%	2023	-	-	101,132	101,132
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	3.00%	2023	-	-	456,338	456,338
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	7.45%	2023	-	-	142,677	142,677
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	7.25%	2023	-	-	100,914	100,914
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ						
Բանկային ավանդ	դոլար	3.55%	2023	-	-	121,011	121,011
Ընդամենը տոկոսակիր ակտիվներ				202,961	202,961	1,257,425	1,257,425

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկային վարկերի ապահովման համար գրավադրված բանկային ավանդներ չկան:

Պարտքային և արժութային ռիսկերին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում:

20. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	461,262	425,856
Դրամական միջոցները դրամարկղում	22	683
Միասնական հարկային հաշվի մնացորդ	-	640,353
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	461,284	1,066,892

Խմբի ենթարկվածությունն արտարժույթի և տոկոսադրույթի ռիսկերին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծան. 24-ում:

21. Կապիտալ և պահուստներ

ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում նշված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերին համապատասխան պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

21. Կապիտալ և պահուստներ (շարունակություն)

ա) Կանոնադրական կապիտալ (շարունակություն)

Հաստատված և ամբողջությամբ վճարված կապիտալը 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 7,814,628 հազ. ՀՀ դրամ, որը կազմված է 4,892 դրամ անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսերից (2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 7,814,628 հազ. ՀՀ դրամ):

բ) Վերագնահատումից արժեքի աճ

Վերագնահատումից արժեքի աճը վերաբերվում է հիմնական միջոցների վերագնահատմանը:

գ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված Ընկերության և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված համապատասխան չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2023թ-ին բաժնետերերին հայտարարվել և վճարվել է 4,597,564 հազար ՀՀ դրամ շահաբաժին:

դ) Կապիտալի բաշխում

Կապիտալի բաշխումները վերաբերում են հետևյալին.

- ▶ 271,681 հազար դրամ հազար դրամ գումարով բաշխման հակադարձում 2022թ ին վերը նշված վարկի վաղաժամ մարման արդյունքում,
- ▶ 3,035,617 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում 2022թ ին կապակցված կողմերին տրված փոխառությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում.
- ▶ 194,215 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերի կողմից ստացված բանկային վարկերի համար տրամադրված երաշխավորությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում 2023թ-ին:

ե) Կապիտալի կառավարում

Խումբը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա իր գործառնական և ռազմական պահանջները բավարարելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, խմբի հասույթի և շահույթի շարունակական վերահսկման ու հիմնականում խմբի գործառնական գործունեության դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այդ քայլերը՝ Խումբը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող խմբի մոտեցումը չի փոփոխվել: Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջները: Խմբի պարտքը սեփական կապիտալի նկատմամբ հաշվետու ժամականաշրջանի վերջում հետևյալն էր:

`000 ՀՀ դրամ	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2023թ.	2022թ.
Ընդհամենը պարտավորություններ	34,911,650	33,011,600
Հանած՝ դրամական միջոցներ և համարժեքեր	461,284	1,066,892
Զուտ պարտավորություններ	34,450,366	31,944,708
Ընդհամենը կապիտալ	29,715,757	38,910,424
Զուտ պարտավորության հարաբերակցությունը սեփական կապիտալի նկատմամբ դեկտեմբերի 31-ին	1.15	0.82

22. Ստացված վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն խմբի ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 24-ում:

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	8,548,260	15,035,275
Գրավով չապահովված վարկեր և փոխառություններ	1,804,340	2,905,830
	10,352,600	17,941,105
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	17,991,633	5,716,852
Գրավով չապահովված վարկեր և փոխառություններ	112,074	142,411
	18,103,707	5,859,263
Ընդամենը	28,456,307	23,800,368

22. Ստացված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Պայմանները և մարման ժամանակացույցը**

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների պայմանները:

հազ.	Արժույթ	Անվանակա- տոկոսա- դր.	Սպասվող մարման տարի	2023թ.		2022թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	Euroibor+3 %	2025	10,374,245	10,374,245	11,274,546	11,284,908
Գրավով չապահովված բանկային վարկ ՀՀ կառավարությունից	Եվրո	0.75%	2041	4,266,633	2,919,002	4,262,175	2,853,210
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	5.9%	2027	3,343,099	3,343,099	3,643,779	3,644,028
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	9.5%	2033	2,815,642	2,815,642	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.95%	2024	2,070,724	2,070,724	2,369,649	2,369,649
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	Եվրո	9%	2025	1,804,340	1,804,340	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	5.5%	2025	1,120,747	1,120,747	1,456,312	1,456,312
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	9%	2033	1,050,041	1,050,041	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	9%	2033	1,041,795	1,041,795	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8.2%	2025	810,489	810,489	1,102,986	1,102,986
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	9.5%	2033	446,537	446,537	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.33%	2023	305,363	305,363	395,636	395,636
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	10.7%	2023	137,390	102,560	138,840	138,840
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.25%	2023	121,871	121,871	118,493	118,493
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	11.1%	2024	78,490	70,652	–	–
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	10.2%	2026	44,270	40,371	32,060	32,060
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	12%	2024	15,007	15,007	–	–
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	Եվրո	0%	2024	3,822	3,822	–	–
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	6.5%	2023	–	–	142,820	142,820
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	Եվրո	10.7%	2023	–	–	3,571	3,571
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	5.75%	2023	–	–	237,295	237,295
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	10.7%	2024	–	–	20,560	20,560
Ընդամենը տոկոսակիր պարտավորություններ				29,850,405	28,456,307	25,198,722	23,800,368

Արժույթային և պարտքային ռիսկերին խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

22. Ստացված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

Հազ. Դրամ	Ստացված վարկեր և փոխառություն- ներ
Մնացորդը առ 1 հունվար 2023	23,800,368
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	7,520,723
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(4,899,413)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	2,621,310
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	1,503,507
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախս	2,589,004
Վճարված տոկոսներ	(2,057,882)
Ընդամենը այլ փոփոխություններ	531,122
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2023	28,456,307
Հազ. Դրամ	Ստացված վարկեր և փոխառություն- ներ
Մնացորդը առ 1 հունվար 2022	28,931,931
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	11,046,429
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(9,468,648)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	1,577,781
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	(6,624,773)
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախս	1,649,257
Վճարված տոկոսներ	(1,349,836)
Այլ փոփոխություններ	(383,992)
Ընդամենը այլ փոփոխություններ	(84,571)
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2022	23,800,368

23. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Հիմնական միջոցների համար վճարվելիք գումարներ	2,166,088	2,745,304
Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	1,296,137	1,060,414
Ստացված կանխավճարներ ներդրումների վաճառքի գծով	708,000	–
Սպառված գազի համար վճարվելիք գումարներ	673,096	2,987,164
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	380,594	322,030
Վճարվելիք այլ հարկեր	172,356	232,729
Այլ	39,472	712
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,435,743	7,348,353

Խմբի ենթարկվածությունը պարտքային և արտարժույթի ռիսկերին և առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժեզրկման կորուստները ներկայացված են Ծան. 24-ում:

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խմբի ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունների իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- ▶ Պարտքային ռիսկ,
- ▶ Իրացվելիության ռիսկ,
- ▶ Շուկայական ռիսկ:

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերոնշյալ յուրաքանչյուր ռիսկին Խմբի ենթարկվածության մասին, ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Խմբի նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները, ինչպես նաև կապիտալի կառավարման Խմբի մոտեցումը: Հավելյալ քանակական բացահայտումներ ներկայացված են տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվության տարբեր հատվածներում:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Խմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Խմբի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ կպատկերացնեն իրենց դերերը և պարտականությունները:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների հետ կապված:

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի առանձնահատկություններից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև պատվիրատուների բազայի կառուցվածքը, ներառյալ այդ պատվիրատուների արդյունաբերության ճյուղերի ու երկրների դեֆոլտի ռիսկը, քանի որ այս գործոնները կարող են ազդեցություն ունենալ պարտքային ռիսկի վրա, հատկապես ներկայիս տնտեսական պայմաններում:

Խմբի ոչ մի հաճախորդ չունի արտաքին վարկային վարկանիշ: Բոլոր մնացորդները կորպորատիվ հաճախորդներ են և խումբը բոլոր հաճախորդների պարտքային ռիսկը ցածր է գնահատում: Խմբի հաճախորդներից ոչ մեկի ռիսկը նշանակալի չի աճել՝ սկզբնական ճանաչման պահից:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը ուներ 461,284 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (2022թ.՝ 1,066,892 հազար դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափն այդ ակտիվների գծով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների 99% պահվում է «Moody's Investor Services» գործակալության կողմից տրված «Ba3» վարկանիշով բանկում: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկի մնացած 1% պահվում է վարկանիշ չունեցող բանկերում, որոնք սակայն դասված են ընդհանուր ակտիվներով տասը խոշորագույն հայկական բանկերի շարքին և խումբը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների գծով արժեքգրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարքային կորուստների հիման վրա և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմերի արտաքին վարկանիշները խումբը իր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների պարտքային ռիսկը գնահատում է ցածր:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Խումբը չի համարում, որ այլ կողմերի պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար իր կողմից կնքված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը ապահովագրության պայմանագրեր են և հաշվառում է այդ պայմանագրերը ՖՀՄՍ 9-ին համապատասխան: Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն կապակցված կողմերի պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: 2023թ.-ին խումբը տրամադրել էր երաշխավորություններ որոշ բանկին՝ տասնինը կապակցված կողմերին տրամադրված վարկերի հետ կապված (տես ծանոթագրություն 24-ի):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար խումբը կիրառում է առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տրամադրված փոխառություններ

Խումբը կապակցված կողմերին տրամադրում է գրավով չապահովված փոխառություններ: Փոխառություններից ոչ մեկը չունի արտաքին վարկանիշ: Խումբը չի ակնկալում, որ փոխառությունները չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Խմբի մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Խմբի հեղինակությունը վտանգելու:

Ենթարկվածությունը իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Աղյուսակներում ներկայացված են համախառն և չգեղջված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության:

Որպես կանոն, Խումբը ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և տրամադրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

Հազ. Դրամ	Համախառն արժեք 31/12/2023	Ձևավորված պահուստ 31/12/2023	Համախառն արժեք 31/12/2022	Ձևավորված պահուստ 31/12/2022
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	9,044,614	(143,030)	10,529,618	(128,646)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,841,506	(25,617)	5,988,675	(507)
Բանկային ավանդներ	202,961	–	1,258,064	(639)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	461,284		1,066,892	
	13,550,365	(168,647)	18,843,249	(129,792)

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**

31 դեկտեմբեր 2023թ.

Հազ. Դրամ	Հաշվեկշռային ին արժեք	Պայմանագրային ին արժեք	Ցպահանջ	մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	28,456,307	29,850,405	-	-	2,587,439	14,109,822	3,486,031	8,273,015
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,555,387	4,555,387	-	5,435,743	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	3,957,579	3,957,579	-	-	929,285	87,085	2,023,950	917,259
	36,969,273	38,363,371	-	4,555,387	3,516,724	14,196,907	5,509,981	9,190,274

31 դեկտեմբեր 2022թ.

Հազ. Դրամ	Հաշվեկշռային ին արժեք	Պայմանագրային ին արժեք	Ցպահանջ	մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	23,800,368	25,198,722	-	3,617,581	2,354,126	2,786,195	12,982,310	3,458,510
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	7,115,624	7,115,624	-	7,115,624	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	5,916,057	5,916,057	-	1,848,264	2,100,300	742,624	1,224,869	-
	36,832,049	38,230,403	-	12,581,469	4,454,426	3,528,819	14,207,179	3,458,510

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խախտվել են գրավով ապահովված բանկային վարկերի պայմանագրի ֆինանսական սահմանափակումները (կովենանտները), ինչը իրավունք է տալիս բանկին պահանջել մայր գումարի և տոկոսների վաղաժամկետ մարում:

Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ բանկը կպահանջի վարկերի վաղաժամկետ մարումը:

«Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ի կովենանտի խախտման մասով, ընդանուր վերահսկողության տակ գտնվող կազմակերպությունը երաշխավորել է բանկի վարկերի մարումը: Ընկերությունը ստացել է նաև բանկից պաշտոնական նամակ, որտեղ վերջինս հաստատում է, որ չի պահանջի մայր գումարի և տոկոսների վաղաժամկետ մարում և ընկերությունը կշարունակի վարկի մարումը նախապես սահմանված ժամանակացույցով:

2023 թվականի դեկտեմբերի 20-ին «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) և Եվրասիական Չարգացման Բանկի (այսուհետ՝ Բանկ) միջև կնքվել է վարկային պայմանագիր:

Պայմանագրի շրջանակներում Բանկի կողմից Ընկերությանը տրամադրվել է վարկային գիծ 76 մլն. ԱՄՆ դոլարի չափով հետևյալ նպատակների համար՝

- ▶ Ընկերության HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերի վերաֆինանսավորում՝ առավելագույնը 33 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով,
- ▶ Ընկերության 2024-2033 թվականների ներդրումային ծրագրի ֆինանսավորում՝ առավելագույնը 43 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով:

Սույն թվականի հունիսի 24-ին Ընկերությունը HSBC բանկ Հայաստանին պաշտոնական ծանուցում է ուղարկելի սույն թվականի հուլիսի 4-ին վարկերի վաղաժամ մարման վերաբերյալ:

Միաժամանակ, սույն թվականի հունիսի 25-ին Ընկերությունը HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերի մարման նպատակով վերոնշյալ վարկային պայմանագրի շրջանակներում Բանկին է ներկայացրել 1-ին տրանշի տրամադրման հայտը 32 403 903 ԱՄՆ դոլարի չափով:

Ակնկալվում է, որ սույն թվականի հուլիսի 4-ին Բանկի տրամադրած 1-ին տրանշի միջոցների հաշվին Ընկերությունը վաղաժամ կմարի HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերը ամբողջությամբ:

Բացի այդ, վերջնական մայր ընկերությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնել աջակցել «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ին իրացվելիության խնդիրների դեպքում և բանկի, կրեդիտորների նկատմամբ իր պարտավորությունները կատարելու համար:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը բաղկացած է երեք տեսակի ռիսկերից՝ ապրանքների գնի, տոկոսադրույքի և արտարժույթի փոխարժեքի ռիսկերից: Շուկայական ռիսկի ներգործությանը ենթարկված ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, տրամադրված փոխառությունները, առևտրային դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը:

Խումբը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի: Շուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Խմբի համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է Էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝սպառված Էլեկտրականության համար: Թեև Խումբը կարող է ազդել որոշ սահմանված սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտնվում են վերահսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի տատանումների ռիսկն է արտարժույթների փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով:

Խումբը ենթակա է արտարժույթային ռիսկի՝ ֆունկցիոնալ արժույթի և վաճառքների, գնումների և փոխառությունների արժույթների անհամապատասխանության հետևանքով: Վերոհիշյալ գործարքները հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով:

Ենթարկվածությունը արտարժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

Հազ. Դրամ	Եվրոյով արտահայտված 2023թ.	Եվրոյով արտահայտված 2022թ.
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(17,263,949)	(15,740,821)
Տրամադրված փոխառություններ	1,765,022	–
Համախառն ենթարկվածություն	(15,498,927)	(15,740,821)
Հազ. Դրամ	Դոլարով արտահայտված 2023թ.	Դոլարով արտահայտված 2022թ.
Տրամադրված փոխառություններ	2,038,607	2,498,847
Բանկային ավանդներ	202,961	401,381
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(10,963,768)	(7,868,087)
Համախառն ենթարկվածություն	(8,722,201)	(4,967,859)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամ	Միջին փոխարժեք 2023թ.	Միջին փոխարժեք 2022թ.	Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ 2023թ.	Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ 2022թ.
1 Եվրո	424.58	459.48	447.9	420.06
1 ԱՄՆ դոլար	392.54	434.86	404.79	393.57

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի հնարավոր աճը Եվրոյի և դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

Հազ. Դրամ	Եվրո Շահույթ կամ վնաս
31 Դեկտեմբեր 2023թ. (10% փոփոխություն)	1,549,893
31 Դեկտեմբեր 2022թ. (10% փոփոխություն)	1,574,082

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի 10% նվազումը Եվրոյի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն , սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Հազ. Դրամ	ԱՄՆ դոլար Շահույթ կամ վնաս
31 Դեկտեմբեր 2023թ. (10% փոփոխություն)	872,220
31 Դեկտեմբեր 2022թ. (10% փոփոխություն)	496,786

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի 10% նվազումը ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն , սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Տոկոսադրույքի Ռիսկը

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում տրամադրված փոխառությունների և վարկերի վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք):

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով:

Հազ. Դրամ	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ.	Հաշվեկշռային արժեք 2022թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	8,901,584	10,400,972
Ֆինանսական պարտավորություններ	(18,082,062)	(12,515,460)
Համախառն ենթարկվածություն	(9,180,478)	(2,114,488)
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ.	Հաշվեկշռային արժեք 2022թ.	
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	(10,374,245)	(11,284,908)
Համախառն ենթարկվածություն	(10,374,245)	(11,284,908)

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների համար

Խումբը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Դրամական հոսքերի զգայնության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազային կետով կհանգեցներ շահույթի կամ վնասի (առանց հարկերի) ավելացմանը (նվազմանը) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

24. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազ. Դրամ	Շահույթ կամ վնաս 100 բլ ԳԺ	Շահույթ կամ վնաս 100 բլ ԼՊԳԺ
2023թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(103,742)	103,742
Դրամական հոսքերի զգայնության (զուտ)	(103,742)	103,742
2022թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(149,120)	149,120
Դրամական հոսքերի զգայնության (զուտ)	(149,120)	149,120

25. Հանձնառություններ

Խումբը ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հաշվառում է ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն: Ստանդարտի համաձայն պայմանագիրը սկզբնապես պետք է չափվի իրական արժեքով, իսկ հետագայում՝ հետևյալներից ավելի բարձրով՝ ՀՀՄՍ 9-ին համապատասխան որոշված կորստի պահուստից և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՀՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը երաշխավորել է իրեն կապակցված կողմերի բանկային վարկի պայմանագրով նախատեսված պարտականությունների կատարումը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարը և մնացորդը կազմում էր 3,957,580 հազար դրամ, (2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,916,057 հազար դրամ):

Պայմանագրի համաձայն երաշխավորողներն անդառնալիորեն և անվերապահորեն՝

- ▶ երաշխավորում են բանկի նկատմամբ Վարկային պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականությունների ժամանակին կատարումը երաշխավորողների կամ փոխառուների կողմից,
- ▶ հանձն են առնում, որ եթե փոխառուն չվճարի որևէ գումար պայմանագրով սահմանված ժամկետում կամ դրա հետ կապված, երաշխավորողն անմիջապես ըստ պահանջի կվճարի այդ գումարն այնպես, ինչպես կաներ, եթե այն լիներ հիմնական պարտապանը:

26. Դուստր ընկերության ձեռքբերում

Դուստր Ընկերություն	Գրանցման երկիր	2023թ Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք	2022թ Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք
«Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	97.11%	97.11%
«Զորագետ Հիդրո» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	97.11%	97.11%
«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Էյչ Էներջի Սոլյուշնս» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	69.91%	100%
«Փրոջեքթ Ֆայնընս Հոլդինգ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Լպեքս Թրեյդինգ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	–
«Ֆոկուս Գրուպ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	–

26. Դուստր ընկերության ձեռքբերում (շարունակություն)

«Փրոքթեքթ Ֆայնրես Դոլդինգ» ՓԲ Ընկերությունը 2023թ հիմնադրել է «Ապեքս Թրեյդինգ» ՓԲԸ-ն և «Ֆոկուս գրուպ» ՓԲԸ-ն, որոնց կանոնադրական կապիտալը հիմնադրման պահին կազմում էր 11 հազար դրամ:

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն» ԲԲԸ-ն 2023թ.-ի ընթացքում վաճառել է «Էյչ Էներջի Սոլյուշնս» ՍՊԸ-ում իր մասնաբաժնի 30.09%-ը, գործարքի գումարը կազմել է 495,782 հազար ՀՀ դրամ:

27. Դայմանական դեպքեր

ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրության ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Խմբի հիմնական միջոցներն ապահովագրված են ֆիզիկական վնասից և գողությունից մինչև 83,607,179 հազար դրամի չափով:

բ) Դատական վարույթներ

Խումբը ընդգրկված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են նշանակալի ազդեցություն ունենալ Խմբի ֆինանսական վիճակի վրա:

գ) Շրջակա վիջավայրի պահպանություն

Խմբի գործունեությունը կարգավորվում է բազմաթիվ պետական օրենքներով և կանոնակարգերով, որոնք կարգավորում են օդը և ջուրն աղտոտող նյութերի արտանետումը, թափոնների արտանետումը, գործածումը և պահպանումը: Դեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը բավարարել է շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված կառավարության պահանջները, այդ իսկ պատճառով Խումբը պահուստ չի ձևավորել շրջակա միջավայրի պահպանության գծով հնարավոր պարտավորությունների համար, քանի որ դեկավարությունը հնարավոր չի համարում նման պայմանական պարտավորությունների առաջացումը մոտ ապագայում: Այնուամենայնիվ, բնապահպանության հարցերը կարգավորող ՀՀ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է և այդ օրենսդրության և վերջինիս մեկնաբանությունների հնարավոր փոփոխությունները կարող են էական փոփոխությունների հանգեցնել ապագայում:

դ) Դայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է 3 տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել այլ երկրների համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների տեսանկյունից, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

28. Կապակցված կողմեր

ա) Վերահսկողություն

Խմբի մայր կազմակերպությունը «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն է և վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Խմբի վերջնական մայր կազմակերպությունը չի հրապարակում ֆինանսական հաշվետվություններ:

բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

հազ. Դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ		
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	567,036	641,986

գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	
	2023	2022	2023	2022
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	8,242,300	28,929,899	115,373	574,051
Ապրանքների և ծառայությունների ծեռքբերում				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	666,208	403,925	411,433	32,562
Տրամադրած փոխառություններ				
Մայր ընկերություն	2,426,402	5,069,904	3,663,909	5,069,904
Անոցիացված ընկերություններ	–	20,000	–	20,000
Այլ կապակցված կողմ	337,129	(174,882)	5,237,675	4,580,203
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր				
Մայր ընկերություն	–	3,254	–	3,254
Այլ կապակցված կողմեր	194,736	137,818	194,736	137,818
Տոկոսային եկամուտ				
Մայր ընկերություն	52,898	184,865	–	–
Այլ կապակցված կողմեր	1,058	–	–	–
Այլ Մայր ընկերությանը տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	–	1,848,264	–	1,848,264
Այլ կապակցված կողմերին տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	3,957,580	4,067,793	3,957,580	4,067,793

29. Հաշվետու ժամանակահատվածից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

2024թ մայիսի 26-ին բնական աղետի պատճառով վնասվել են Խմբի ընկերություններից մեկի հիմնական միջոցները: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հրապարակելու պահին վնասի չափը և ընկերության վրա ունեցած ֆինանսական ազդեցությունը դեռ ամբողջությամբ չեն գնահատվել: